

Mijn top 10 van Dordrecht

Inleiding

Voor mijn werkzaamheden bij Stadsbeheer ben ik vooral bezig met weg- en rioolonderhoud en werkzaamheden door nutsbedrijven. Deze activiteiten zijn onmisbaar voor het functioneren van een stad als Dordrecht. Elke dag gebruiken duizenden Dordtenaren ons wegennet om op school of hun werk te komen. Zijn aardgas, water en elektra uit de muur een vanzelfsprekendheid, net als breedbandinternet. Ook zo'n eerste levensbehoefte. Tenslotte is het prettig dat je na het retireren gewoon kunt doorspoelen. Wij zorgen voor een goede afvoer naar de zuivering.

Dus ik heb in mijn werk erg veel met de openbare Ruimte in deze stad en haar inwoners te maken, maar om er in relatie met Dordtologie over te kunnen schrijven is wat anders. Wat mij van de cursus is bijgebleven is met hoeveel liefde er door de betrokkenen over deze mooie stad verteld wordt. Dit over een breed scala van aspecten. Een Dordtoloog weet zodoende veel meer van Dordt dan de gemiddelde inwoner of toerist. Maar wat mij intrigeert na de cursus is de vraag: wat maakt Dordrecht nu echt uniek? Wij van Stadsbeheer werken elke dag om het straatbeeld van Dordrecht in goede staat te houden, maar wat bepaalt het bijzondere aan dit straatbeeld? Historische steden hebben we genoeg in Nederland. Schilderachtige grachten, lommerrijke lanen, magistrale kathedralen in overvloed.

Ik heb een top 10 vastgesteld van aspecten die deze stad uniek maken. Uiteraard erg arbitrair en erg gekleurd door mijn persoonlijke voorkeuren. Maar ik wil ze u niet onthouden en daag u uit om de lijst aan te scherpen of uit te breiden

Mijn top 10

De Voorstraat

De langste winkelstraat van Nederland ligt in onze stad en is tevens een dijk. Dit deel van de stad was ten tijde van de Thure al een hoge oeverwal waar je doorgaans droog kon wonen. Alleen met hoogwater liep je gevaar dat de kelders en benedenverdiepingen blank stonden. Ook vandaag de dag is deze dijk hard nodig om het binnendijkse deel van het centrum veilig te houden. Dat hebben we gemerkt in januari van dit jaar toen een deel van het buitendijkse deel van het centrum onder water stond. Als je het weet zie je bij de deuren in de gebouwen de bevestigingsmiddelen zitten van de vloedschotten. Stadsbeheer oefent elk jaar in november met het plaatsen van deze vloedschotten onder auspiciën van het waterschap.

Het Hof

Als deze gebouwen alleen de restanten symboliseren van een Augustijnenklooster zijn ze sfeervol en indrukwekkend, maar niet echt uniek. Het feit dat hier in 1572 de Eerste Vrije Statenvergadering is gehouden waardoor de Republiek der Verenigde Nederlanden is ontstaan maakt dat anders.

Hiermee is het Hof uiteindelijk de bakermat van onze huidige monarchie geworden en dat mag vermeld worden. Jammer dat grote delen van het klooster verdwenen zijn, maar wat over gebleven is blijft de moeite waard.

De Grote kerk

Elke stad van een beetje betekenis heeft een grote kerk of soms zelfs een kathedraal. Het bijzondere van onze grote kerk is dat hij de ondergrond van Dordrecht aanduidt. Deze stad bestaat nu eenmaal uit zand- en kleilagen en nog veel meer veen. Alleen de zandplaten langs de rivier waren stevig genoeg om te wonen. Hier kon je bouwen, maar niet te hoog. De onderlagen zijn immers niet te vertrouwen. "Hoe dichter bij Dordt.....". Na het verzakken tijdens de bouw is uit pragmatische wijze besloten de toren maar achterwege te laten. Maar klokken moesten er komen. En die zijn dan ook. Deze klokken geven onze Grote kerk het karakteristieke silhouet waarvan er maar een in de wereld is.

Dordtse gevels

Alleen een kenner (of Dordtoloog) kan ze vinden. Als je er oog voor hebt kom je er nog verschillende tegen in de kleine straatjes van het centrum. Het zijn de karakteristieke trapgevels met een specifieke gevelindeling met twee ramen op de eerste twee verdiepingen en 1 raam op de tweede verdieping. Hierbij springen het meest in het oog de mensenkopjes die de bogen dragen.

Johan en Cornelis de Witt

Johan was raadspensionaris en daarmee de machtigste man van Holland en de Republiek na het afsluiten van de tachtigjarige oorlog. Cornelis was regent in Dordrecht en was hij politiek commissaris tijdens de raid op Chatham. De gebroeders zijn op lafhartige wijze in Den Haag om het leven zijn gebracht door het gepeupel. Dit zijn onmiskenbaar de meest bekende zonen die Dordrecht heeft voortgebracht. Hun bestaan blijft voor altijd actueel in de vorm van het grote standbeeld op de Visbrug.

Gebouwen van Sybold van Ravensteyn

Deze architect transformeerde het zakelijke Nieuwe Bouwen tot overdadige krullen en ronden vormen uit de Barokke periode. Hij is de enige architect die ooit een diertuin heeft mogen bouwen. U kent allemaal Blijgaarde in Rotterdam. Hier heeft hij ook onder andere het Centraal Station gebouwd. Inmiddels is dit gebouw weer verdwenen in de vaart der volkeren. Gelukkig zijn we in Dordrecht zuiniger op het werk van deze meester. De bekende ronde uitbouw van Kunstmin en gebouw de Holland zijn gelukkig bewaard gebleven. De Holland wordt zelfs weer in oude luister hersteld. Dan kunnen eindelijk die lelijke stalen spinnenpoten geamputeerd worden.

De bruggen van Itz

George Nicolaas Itz, bouwmeester in dienst van gemeentewerken, heeft verschillende bouwwerken in de stad achtergelaten. Hij was een liefhebber van het neoclassicisme en voor de kenners dan de Dorische stroming die er naar streefde de Griekse cultuur en architectuur levend te houden. Wat ik bijzonder vindt is niet zozeer het Oude Stadhuis of de Korenbeurs maar zijn karakteristieke Gietijzeren bruggen. Hij heeft er 8 gemaakt. De leukste vind ik de Lange IJzeren brug met zijn kenmerkende verhoging in het midden waar je 's winters altijd uitmoet kijken om niet uit te glijden. Of deze bruggen echt uniek zijn in Nederland weet ik niet, ze zijn in ieder geval wel typisch Dordts.

De dijken

Vanaf 1603 zijn weer delen van het buitengebied ingepolderd. Deze polders werden omringend door dijken. Een aantal dijken ligt nog steeds ongestoord in het buitengebied en vormt soms zelfs de grens van het bebouwde en onbebouwde deel van de stad. Zelfs na honderden jaren drukken ze een stempel op onze planologische inrichting. Ook in de stad zelf kom je nog overblijfselen van dit polderlandschap tegen. Zo is de Noordendijk nog goed herkenbaar als dijk. Vooral als je vanuit het regiokantoor naar de andere kant van de weg kijkt. Hier staan de huisjes met hun dakgoot op weghoogte. Het leukste is echter de Zuidendijk. Deze dijk is niet ongeschonden uit de strijd gekomen in het stadsuitbreidinggeweld. Dat maakt nu wel dat je in verschillende delen van de stad allerlei restanten Zuidendijk tegenkomt. Deze stukjes compleet met dijkhuisjes zijn pareltjes uit vervolgen tijden.

De Biesbosch

Dit stukje Nederland is tegenwoordig zelfs een nationaal landschapspark. Een overblijfsel van de Sint Elisabethsvloed uit 1421. Deze ramp heeft het buitengebied van Dordrecht voorgoed veranderd. En dat je van een nood een deugd kunt maken blijkt maar weer. Zonder deze ramp geen Biesbosch waar duizenden bezoekers per jaar zich komen verpozen.

Straatnaambordjes

In de oude delen van Dordrecht tref je overal straatnaambordjes aan waarop uitgebreid de geschiedenis van de plek staat beschreven. In andere steden kun je ook verwijzingen naar het verleden tegenkomen op straatnaambordjes, maar nergens zo consequent en minutieus als hier. Zo houdt je het verleden op een laagdrempelige wijze levend.

Tot slot

De relatie met mijn werk wil ik ten slotte nog meer toelichten. Met mijn collega's van Stadsbeheer zijn we dagelijks in de weer om de buitenruimte van deze mooie stad *pico bello* te houden. Het stimuleert natuurlijk wel dat je dat in zo'n inspirerende, historische omgeving mag doen. En als Dordtoloog geniet je er nog extra van omdat je een deel van de geschiedenis en geheimen van deze oude dame kent.

